

ATATÜRK'ÜN EYMİRİ

Dr. Begümşen Ergenekon

08.12.2018

Kurtuluş Savaşı sırasında bir kış günü Atatürk yaveri Muzaffer Kılıç'la köşkten çıkar, yola koyulur (1921). Hava karlı ama tertemizdir. Mustafa Kemal 27 Aralık 1919'da Dikmen sırtlarından Ankara'ya girerken vadide iki göl görmüştür. O zamanlar ismi Emir olan gölün kıyısında arabasından iner. Sirtında kürküyle yere uzanır, sağ kolunu başının altına koyup bir süre dinlenir. Sakarya Savaşı hazırlıkları yapılır o sırada. Sonra savaş kazanılır, Cumhuriyet kurulur ve aradan yıllar geçer.

Eymir Gölü ve çevresi 1959'da Orman Bakanlığı tarafından korunmak ve ağaçlandırılmak üzere ODTÜ'ye devredilir. Ağaçlandırma 1961 yılında efsane Rektör Kemal Kurdaş zamanında, öğrenci, asker ve halkın katılımıyla başlar. Prof. Dr. Alaaddin Egemen ve ekibi tarafından ağaçlandırılan ODTÜ ormanı, bugün 30 milyonu aşkın ağaç çeşidiyle bozkır bitki örtüsü; göçmen kuş, kelebek ve hayvanı barındıran bir Anadolu bitki örtüsü içinde yarattığı bu doğal çevre sebebiyle doğa parçası haline getirilir. Böylece 1995'te Ağa Han Ödülü'ne layık görülür. Bir tatlı su kaynağı olan Eymir ve kendisinden 3 m. yüksekte olan Mogan Gölü'yle birlikte Bakanlar Kurulunca, 1990'da doğal çevre koruma alanı ilan edilir. ODTÜ nüfusu için içilebilir "su" kaynaklarından olmuş ancak kirlenmiştir. Aynı zamanda bu tor (el değmemiş) arazi yeryüzü tarihinin, iklim değişikliklerinin ve Anadolu Türklerinin

yerleşik tarım ve hayvancılığa geçişinin izlerini taşıdığı için paha biçilmez bir değere sahiptir. Eymir ve Mogan gölleri akarsu iken 8 bin yıl önce göle dönüşmüştür (TÜBİTAK 2018).

EYMİR'DE HÜZÜN VE NEŞ'E

Halka açık ama imara kapalı ve tescilli bu doğal sit ODTÜ'lü olsun olmasın pek çok insanın anısını taşır. Ağaç dikme, yüzme, kürek takımı, koşu, müzik, halk oyunları, eğitim gibi pek çok şenlik ve etkinliğin merkezidir. Ama Eymir Gölü Ankara'daki yeşil alanların azlığını bir nebze olsun giderirken geçtiğimiz yıllarda şehir panolarında görülen şu konut satış ilanları hüznündür: "Masmavi suları, marinası, kumsalı, Eymir Gölü manzarasıyla farklı bir yaşam alanı". Bazı TV kanallarında ise Ankara'nın Bağları ezgisiyle "Ankara'nın Marinası, Püfür püfür Manzarası; Yok mu Eymir Gölü'nün, Muhteşem Manzarası" yürek parçalar. Halbuki doğal bir sit alanının ufkunun da doğal kalması gerekir. Giderek Eymir Gölü'nün çevresinin de Mogan Gölü gibi imara açılması tehlikesine karşı ODTÜ Mezunları Derneği 2014 yılından beri çarpıcı "Eymir Doğal Kalsın" sözüyle bilinçlendirme etkinlikleri düzenlemektedir. Bu amaçla fotoğraf yarışmaları yapar, bu fotoğrafları AVM ve üniversitelerde sergiler, okul öğrenciler eğitim gezileri, "Eymir'de Hüzün" adlı tiyatro eseri (B. Ergenekon, 2017), Hacettepe Üniversitesi işbirliği ile Yeryüzü Sanatı "LandArt" (2018) düzenler. ODTÜ'lüler Bülteni'nde Eymir'de öyküler yayınlanır. İşte o anılardan biri şöyledir:

EYMİR ADINDA BİR DENİZ'

2066 yılında "Yüksek karbon salınımından mıdır, yoksa dağılan yüksek radyoaktif sızıntılardan mıdır bilinmez, dünya üzerindeki sular uzaya" saçılır ve yeryüzünde sadece küçücük tek bir su kütlesi" kalır. Halk,

dünyanın tek kalan denizine yıllar önce o civarda kurulmuş olan köyün adını vererek "Eymir" der. "Dünyanın öbür ucundan insanlar denize bir kez olsun dokunmak için kilometrelerce yol katedip bu kıyıya" gelirler. "Ancak en sonunda tek çarenin dünyadan uzaya kaçan suları geri getirmek olduğuna karar" verirler. "Bunun için dünyadaki sanatçıları aynı anda denizin kenarında buluşturup, birlikte güzel eserler üretmelerini sağlamak ve bu eserlerle de dünyadaki bilim insanlarına araştırmalarında ilham" olmak isterler. Yapılan etkinliklerin duyurulmasıyla "Dünyanın her yerinde denizin sanatla buluşmasına şahitlik" ederler. "Ancak gelin görün ki dünyadaki su kıtlığı sorunu bir türlü" çözülemez. "Bunun üzerine yöre halkı kendi bilimsel çözümlerini kendileri üretmeye yemin" eder "ve bir araştırma merkezi" kurar. "2166 yılına gelindiğinde ise, umut verici gelişmeler yaşanmaya" başlar. Bilim adamları uzaya giden suları geliştirdikleri en son teknolojilerle yakalayıp geri getirmeyi" başarır. "Dünya eskiden olduğu gibi pek çok denize sahip" olur. "O tek küçük denizin sahibi Eymirliler ise, kurdukları araştırma merkezinde artık başka konularda araştırmalar yapmaya" başlar. "Fuarlar, şenlikler ve diğer tüm etkinlikler de birer gelenek olarak yaşamaya devam" eder. Bütün bunlar, sahibi olduklarının değerini bilmeyen insanlığa kocaman bir ders" olur (Tülay Tay, ÖDTÜ'lüler Bülteni, ODTÜ Mezunları Derneği Eylül 2018, soayı 284).